

**Татар гомуми белем бирү оешмаларында укучы балалар өчен
татар теленнән республика олимпиадасының
муниципаль туры биремнәре
2023-2024 нче уку елы
4 нче сыйныф**

**Үткәрү вакыты – 120 минут
Максималь балл – 49**

I. Тест биремнәрен эшләгез.

1. Саңгырау тартыклардан гына торган рәтне билгеләгез. (2 балл)

- 1) [p], [л], [м], [н]
- 2) [п], [к], [с], [ч]
- 3) [з], [щ], [х], [һ]
- 4) [ф], [т], [ш], [д]

2. Рәт гармониясенә буйсынмаган сүзне билгеләгез. (2 балл)

- 1) валчык
- 2) тимераяк
- 3) тәрәзә
- 4) болынлыкта

3. Юл сүзендә ю хәрефе нинди аваз белдерүен билгеләгез. (2 балл)

- 1) [у] авазын
- 2) [йү] авазын
- 3) [йу] авазын
- 4) [ү] авазын

4. Юлдан-юлга күчерергә мөмкин булмаган сүзне билгеләгез. (2 балл)

- 1) алма
- 2) уңыш
- 3) каен
- 4) тиен

5. Бирелгән мәгънәгә туры килә торган сүзне билгеләгез. (2 балл)

Татар хатын-кызларыны төсле җепләр белән чигелгән, сәйлән белән бизәлгән баш киеме

- 1) калфак
- 2) бүрек
- 3) яулык

4) башлык

6. Мәкальнең дәвамын дәрәс билгеләгез. (2 балл)

Үз халкын сөймәгән

- 1) аптырап утырган.
- 2) ерак киткән.
- 3) телен белгән.
- 4) башка халыкны да сөймәс.

7. Синоним сүзләргә билгеләгез. (2 балл)

- 1) матур, чибәр
- 2) кайнар, салкын
- 3) сөйләшү, йөгәрү
- 4) ак, кара

8. *Кар* сүзенә тамырдаш булган сүзгә билгеләгез. (2 балл)

- 1) карга
- 2) карлы
- 3) карандаш
- 4) кара

9. Юнәлеш килешә кушымчалары дәрәс күрсәтелгән рәтгә билгеләгез. (2 балл)

- 1) -ның/-нең
- 2) -га/-гә, -ка/-кә
- 3) -ны/-не
- 4) -да/-дә, -та/-тә

II. Теоретик бирем.

Антонимнар турында языгыз. Фикергәгезне мисаллар белән дәлилләгез. (5 балл)

III. Уйлагыз һәм җавапларны языгыз.

Сүз һәм килеш кушымчасын тәңгәлләштерегез, җавапны саннар белән языгыз. (5 балл)

А) урман	1) -тан
Ә) китап	2) -дан
Б) бала	3) -нан
В) әти	4) -нән
Г) энем	5) -дән

Жавап : _____

IV. Гамәли-ижади бирем.

1. Жәя эчендәге сүзләрнең дәрәсән сайлап, астына сызыгыз. (4 балл)

Үрмәкүч чөлтәрдән өй үрөп, агач башына (куйган / элгән / ясаган).
Бөжәкләр, сокланып:

- Нинди матур өй, безнең мондый матур өйне беренче тапкыр күрүебез,
- дигәннәр.

Тик чебен генә бер сүз дә (сөйләмәгән / дөшмәгән / уйламаган). Аның
ничек тә булса үрмәкүч оясын урлыысы килгән һәм аны үрмәкүче белән
күтәрәп алып китмәкче булган. Тик үзе уралып калган, котылырга теләп
чәбәләнгән саен ныграк кына (югалган / уралган / баткан) һәм һәлак булган.

Кеше (өенә / малына / матурлығына) кызыксаң, шулай була ул.

2. Шигырьне укыгыз һәм күп нокталар урынына тиешле хәрәфләрне куегыз.
(4 балл)

Тәр ... зәгә күз салдым –

Бик нык гажәпкә калдым:

Бозау х ... тле сап-сары эт,

... фрагын жы ... п талның,

Әй кереште күшәргә,

Инде миңа нишләргә? (Ф. Тарханова)

3. Шигырьдән *карадым* сүзенең синонимын күчәрәп языгыз. (2 балл)

---

4. *Нишләргә* сүзенә аваз-хәрәф анализы ясагыз. (4 балл)

---

5. “Туган ягым” темасына 6-7 жөмләдән торган иңша языгыз. (7 балл)